

“Wageningen UR brengt de werkelijkheid terug tot computermodellen.”

►► zie pagina 12: Wageningse duurzaamheid is slecht voor de bodem

IR: WIGGELE OOSTERHOFF • hogeschoolonderzoeker bij het Kenniscentrum Agrofood en Ondernemen, CAH Vilentum, Dronten nd.nl/opinie BEELD AP / KHIN MAUNG WIN

WAGENINGSE DUURZAAMHEID IS SLECHT VOOR DE BODEM

... Aalt Dijkhuizen, de voorzitter van de Raad van Bestuur van Wageningen Universiteit, noemt intensieve landbouw de enige weg naar duurzaamheid (ND 26 januari). Maar hij heeft een nogal beperkte opvatting over duurzaamheid.

De wereldbevolking groeit de komende jaren naar negen miljard mensen. De landbouw staat wereldwijd voor een enorme uitdaging om al deze monden te voeden. Veel landbouwkundig ingenieurs die in Wageningen zijn opgeleid, zullen zich de colleges hierover van professor Rabbinge herinneren. Ook zijn conclusie was altijd dat de productie per hectare omhoog moet. En dat je alleen voedsel moet produceren in die gebieden op de wereld waar dat op de meest efficiënte manier kan. Om de groeiende wereldbevolking te blijven voeden, zijn nieuwe kennis en concepten nodig. Wageningen UR is het aan zichzelf verplicht om aan deze uitdaging mee te werken. Terecht dat Dijkhuizen er aandacht voor vraagt. In zijn pleidooi hanteert Dijkhuizen een beperkte definitie van duurzaamheid. Voedsel moet zo efficiënt mogelijk geproduceerd worden: een efficiënt gebruik van grondstoffen zoals kunstmest en water en een zo laag mogelijke uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂. Biologische landbouw is volgens Dijkhuizen dan ook niet synoniem met duurzaam. Omdat er relatief meer grond en grondstoffen worden gebruikt

voor dezelfde hoeveelheid geproduceerd voedsel.

In zijn definitie van duurzaamheid laat Dijkhuizen echter een belangrijk aspect buiten beschouwing, namelijk de bodemvruchtbaarheid.

Zowel in Nederland als elders in de wereld zijn legio voorbeelden van de negatieve invloed die de intensieve landbouw heeft op bodemvruchtbaarheid. Op een netwerkbijeenkomst in Flevoland hoorde ik pas een akkerbouwer zeggen: in vijftien jaar tijd ben ik van een vierschaarploeg naar een drieschaarploeg gegaan en bovendien heb ik een twintig pk zwaardere trekker nodig. Iedere landbouwkundige weet dan dat het met de bodem en de bodemvruchtbaarheid slechter gesteld is. Deze achteruitgang van de bodemvruchtbaarheid wordt veroorzaakt doordat het organische stofgehalte afneemt. Dat gebeurt niet alleen in Flevoland, het gebeurt overal in de wereld. Dit betekent dat de opbrengsten per hectare op de langere termijn onder druk staan. Intensivering van de landbouw op de kortere termijn, leidt vaak tot een slechtere bodemvruchtbaarheid en lagere opbrengsten op de langere termijn. Als landbouwer boer je dan achteruit. Dat is niet duurzaam!

meerdere wegen

De druk op de grond in Nederland neemt toe. Er moet niet alleen meer voedsel verbouwd worden, ook moet er ruimte worden gemaakt voor natuur,

biodiversiteit, stadsuitbreiding, enz. Op wereldschaal geldt hetzelfde probleem. Door bijvoorbeeld woestijnvorming en gebrek aan water staat het areaal potentiële landbouwgrond onder druk. Het is echter de vraag of intensivering van de landbouw de enige oplossing voor dit grote en wereldwijde vraagstuk is. Als we Dijkhuizen mogen geloven, is het antwoord op deze vraag 'ja'. Zo'n antwoord past bij de werkwijze van Wageningen UR, waarbij de werkelijkheid tot computermodellen wordt teruggebracht. Maar de wereldwijde werkelijkheid is divers en complex. Wat voor het probleem geldt, geldt ook voor de oplossing. Er zal via meerdere richtingen aan de toenemende vraag naar voedsel moeten worden gewerkt. Intensieve landbouw is één van die oplossingsrichtingen. Zo wordt gewerkt aan nieuwe concepten van stadslandbouw, waarbij groenten in leegstaande kantoorgebouwen met ledverlichting worden geteeld, verwerkt en verkocht. Veel voedsel, geproduceerd op weinig vierkante meters. Iets dergelijks gebeurt in de glastuinbouw. Daar vinden veel technische innovaties plaats, waardoor er zeer efficiënt kan worden geproduceerd. Het merendeel van de voedselproductie in de wereld gebeurt echter niet in kassen of leegstaande kantoorgebouwen, maar in de grond. Duurzame aandacht voor de bodemvruchtbaarheid en een ruime definitie van duurzame landbouw blijven daarom noodzakelijk. <